

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 Львівський національний університет імені Івана Франка
 Кафедра обліку і аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
 Проректор
 “ 31 ” *серпня* 2016 року

ОБЛІК І АУДИТ В БАНКІВНИЦТВІ

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

**підготовки
 галузі знань
 зі спеціальності
 факультету**

докторів філософії
 07 “Управління і адміністрування”
 071 “Облік і оподаткування”
 економічного

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг (год.)	Всього аудит. (год.)	у тому числі (год.):			Самостійна робота (год.)	Контрольні (модульні) роботи (шт.)	Індивідуальні навчально-дослідні роботи, (шт.)	Залік (сем.)	Іспит (сем.)
					Лекції	Лабораторні	Практичні					
Денна		3	90	48	32		16	42	2			3
Вечірня												
Заочна		3	90	18	12		6	72	2			3

**Львів
 2016 рік**

РОЗРОБЛЕНО :

Робоча програма “Облік і аудит у банківництві” для студентів за спеціальністю 071 “Облік і оподаткування”

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Лобозинська С. М., доктор економічних наук, професор кафедри банківського і страхового бізнесу.

Обговорено та рекомендовано до впровадження Вченою радою економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка для напряму підготовки докторів філософії за спеціальністю 071 “Облік і оподаткування” від 31 серпня 2016 року, протокол № 1.

© Лобозинська С.М. 2016.

© Львівський національний університет імені Івана Франка, 2016.

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни “Облік і аудит у банківництві” складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії з галузі знань 07 “Управління і адміністрування” за спеціальністю 071 “Облік і оподаткування”.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: теоретико-методологічні положення та організаційно-економічні засади обліку та аудиту банківської діяльності в Україні

Об’єктом вивчення навчальної дисципліни є: система обліку і аудиту в комерційних банках, яка функціонує на засадах національних положень і міжнародних стандартів обліку та звітності, аудиту.

Міждисциплінарні зв’язки: Вивчення дисципліни “Облік і аудит у банківництві” забезпечується одержаними знаннями з дисциплін: “Бухгалтерський облік”, “Фінансовий облік I” “Фінансовий облік II”, “Аудит”, “Аналіз господарської діяльності”.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Теоретичні засади побудови облікової системи в банку.
2. Особливості відображення в обліку банківських операцій та їх аудит.

1. Мета і завдання навчальної дисципліни

1.1 Мета навчальної дисципліни “Облік і аудит у банківництві” є підготовка фахівців високої кваліфікації, здатних здійснювати відображення банківських операцій у системі бухгалтерського обліку та здатних самостійно застосовувати методики та процедури аудиту для здійснення фахової оцінки облікової системи в банку.

1.2 Основними завданнями вивчення дисципліни “Облік і аудит у банківництві” є: надання аспірантам основних знань з фінансового банківського обліку та аудиту, сформувати вміння володіти їхнім інструментарієм з тим, щоб у практичній діяльності майбутні фахівці вміли самостійно заповнювати облікові реєстри перевіряти правильність їх заповнення та вибирати з них необхідну економічну інформацію для прийняття раціональних управлінських рішень.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми, аспіранти повинні:

знати:

- концептуально-методологічні і прикладні елементи банківського обліку, основні принципи та аналітичні процедури банківського аудиту;
- знання засад професійної етики, морально-культурних цінностей, положення національної та міжнародної нормативно-правової бази сфери обліку, аналізу та аудиту в банках;
- структуру банківської системи, економічні, організаційні і правові засади створення, діяльності, реорганізації і ліквідації банків;
- основні методи, способи, прийоми і методики організації обліку, аналізу і аудиту у сфері фінансово-кредитних відносин з суб’єктами господарювання в практичній діяльності банківських установ;
- особливості впливу різноманітних чинників на зміну результативних показників діяльності банків;
- актуальні проблемні питання теорії, практики, законотворчості стосовно функціонування банків;
- суть, принципи та методику наукового дослідження та способи узагальнення його результатів.

вміти :

- самостійно продовжувати навчання та удосконалювати наукові та практичні аспекти організації обліку і аудиту діяльності банків;
- формувати та коригувати (відповідно до змін економічної та нормативно-правової ситуації та використання інновацій) обліково-аналітичне забезпечення управління банківською установою у сучасних умовах;
- формувати конкретні науково аргументовані пропозиції та рекомендації з питань удосконалення обліку і аудиту в банках на основі результатів наукових досліджень, що стосуються обліку і аудиту в банках у вітчизняних та міжнародних рейтингових журналах,

порівнювати результати досліджень, об'єднувати зусилля різних наукових груп для вирішення завдання;

- розробляти та впроваджувати сучасні методики організації обліку і аудиту діяльності банків;
- ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей банківських установ, недотримання ним визначених нормативів та показників регулювання діяльності, щодо раціонального використання фінансових ресурсів;
- здійснення обліку та внутрішнього аудиту із застосуванням інформаційних систем і комп'ютерних технологій;
- здійснювати аналіз теоретичних та практичних напрацювань, робити висновки, здійснювати узагальнення та надавати пропозиції;
- ініціювати інноваційні комплексні проекти у сфері обліку і аудиту банках, створення та управління необхідною проектною групою;
- здійснювати оцінку стану, проблеми та перспективи обліку і аудиту банках України.

набути компетентностей:

Загальнонаукових компетенцій:

- уміння ініціювати, організовувати та проводити комплексні теоретичні та експериментальні дослідження в галузі науково дослідницької та інноваційної діяльності, що приводять до отримання нових знань;
- здатність до усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження не лише українською мовою, але й іноземними мовами;
- здатність брати участь у організації роботи кафедри, факультету, університету, знати та розуміти принципи організації роботи науково дослідного сектору науково-дослідної теми за профілем навчання;
- обізнаність та розуміння філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямків і закономірностей розвитку вітчизняної науки в умовах глобалізації суспільного життя та інтернаціоналізації науково-освітньої діяльності;
- дотримання професійної етики в науковій спільноті та особистої відповідальності за способи отримання наукових результатів і наслідки їх впровадження в практику господарювання;
- здатність критично оцінювати та захищати прийняті рішення як при індивідуальній роботі, так і при роботі в групі чи керуванні колективом у сфері своєї професійної діяльності;

Спеціальних (фахових) компетенцій:

- вміти використовувати отримані фундаментальні знання і практичні навички в становленні та розвитку банківської системи України;
- вміти використовувати отримані фундаментальні знання і практичні навички для практичної адаптації до систем сучасного професійного та інтелектуального розвитку суспільства;
- вміти використовувати отримані фундаментальні знання і практичні навички управління потенціалом банку в соціально-економічній системі;
- вміти формувати та використовувати інформаційне та аналітичне забезпечення системи управління банком;
- здатність розуміти виявляти причино-наслідкові зв'язки між економічними явищами і процесами у сфері обліку і аудиту банківської діяльності, ідентифікувати та оцінювати фактори впливу;
- уміння розробляти логічні та обґрунтовані послідовності, системи, механізми, моделі для конкретних економічних об'єктів у сфері банківської діяльності.

Для вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS. Зокрема: для денної форми навчання лекцій – 32 год., практичних 16 год., самостійної роботи – 42 год.; для заочної форми навчання: лекцій – 12 год., практичних 6 год., самостійної роботи – 72 год.

2. Форма підсумкового контролю успішності навчання.

В кінці семестру комбінований іспит.

3. Засоби діагностики успішності навчання

Для діагностики успішності навчання застосовуються: індивідуальна науково-дослідна робота, тестування, розв'язування ситуаційних задач, підготовка рефератів, індивідуальні самостійні роботи, модульний контроль у вигляді письмового завдання, що включає теоретичну та практичну частини.

4. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади побудови облікової системи в банку.

Тема 1. Предмет та метод обліку і аудиту у банківській діяльності

Тема 2. Міжнародні стандарти зовнішнього аудиту банківської діяльності та реформування його в Україні.

Тема 3. Організаційні засади здійснення внутрішнього аудиту в банку

Тема 4. Правила складання та заповнення облікової документації

Тема 5. Аудит банківської документації та процесу документообороту

Змістовий модуль 2. Особливості відображення в обліку банківських операцій та їх аудит.

Тема 6. Облік і аудит капіталу банку

Тема 7. Облік і аудит розрахункових операцій.

Тема 8. Облік і аудит депозитних операцій

Тема 9. Облік і аудит касових операцій.

Тема 10. Облік і аудит валютних операцій

Тема 11. Облік і аудит операцій з цінними паперами

Тема 12. Облік і аудит внутрішньобанківських операцій

Тема 13. Облік і аудит доходів, витрат та фінансових результатів.

Тема 14. Облік і аудит звітності банку

5. Рекомендована література

Базова література:

1. Лобозинська С. М. Облік і аудит у банку: навч. посіб. / За ред. проф. С. К. Реверчука. К.: Знання, 2007. 630с.

2. Табачук Г.П. Фінансовий облік у банках: навч. посібник / Г.П. Табачук О.М. Сарахман, Т.М. Бречко. К.: УБС НБУ, 2009. 423 с.

3. Кіндрацька Л. М. Бухгалтерський облік в банках: методологія і практика: Монографія. К.: КНЕУ, 2002. 286 с.

4. Облік і аудит у банках: навч. посібник. / О.В. Васюренко, Л.В. Середюк, О.М. Сидоренко та ін.; за ред. Васюренка. К.: Знання, 2011. 595 с.

5. Сп'як Г.І., Фаріон Т.І. Облік і аудит у банках: навч. посібник. К.: Атіка, 2004. 328 с.

Допоміжна література:

1. Банковский надзор и аудит: Учебное пособие/ Под общ. ред. И.Д. Мамоновой. М.: ИНФРАМ, . Планування структури капіталу // Банківська справа. 2008. №2. С.23-25.

2. Барбашин Г., Лебедев Д. Форфейтинг как стимулятор внешнеэкономической деятельности // Финансист. 2000. №10. С.24-26.

3. Богомазов М. Система внутрішнього контролю в комерційних банках України: організаційний аспект // Вісник НБУ. 2006. №4. С.3640.

4. Довгань Ж. Управління власним капіталом комерційного банку // Вісник НБУ. 1999. №8. С.47-50.

5. Закон України “ Про банки і банківську діяльність” від 07.12 2000р.// Урядовий кур'єр. 2001. №8. С.5-13.

6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку комерційних банків України від 18.06.2004.

7. Калина А., Кощев А. Работа современного коммерческого банка: Учеб.-метод. Пособие.К.: МАУП, 2006. 224с.
8. Калов З., Мерзляков И. Применение различных форм международных расчетов в российской практике // Аудитор. 2007. №12, С.33-38.
9. Киреев О. Перехід до МСБО та звітності основа подальшого розвитку банківської системи // Банківська справа. 2008. №1. С.3-8.
10. Киреев О. Перехід до МСБО та звітності основа подальшого розвитку банківської системи // Банківська справа. 2008. №1. С.3-8.
11. Кириленко В. Бухгалтерские записи за операциями коммерческих банков. К.: Весник фондового рынка, 2009. 320с.
12. Кириленко В. Особливості організації податкового обліку в Ощадбанку України // Банківська справа. 2007. №1. С.19-23.
13. Кирилюк М. Валютні операції в комерційних банках // Банківська справа. 2008. №1. С.16-22.
14. Кіндрацька Л. Бухгалтерський облік в комерційних банках України. Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2009. 432с.
15. Кіндрацька Л. МСБО та облікова політика комерційних банків // Вісник НБУ. 2006. №10. С.42-45.
16. Кіндрацька Л. Норми бухгалтерського обліку операцій комерційного банку з цінними паперами: українська практика та міжнародні стандарти // Вісник НБУ. 2008. №3. С.57-61.
17. Кіндрацька Л. Формування і використання резервів під кредитні ризики та методика обліку цих операцій у комерційних банках України // Банківська справа. 2009. №3. С.33-36.
18. Кіндрацька Л.М. Бухгалтерський облік в банках України. К.: КНЕУ, 2001. 636 с.
19. Кіндрацька Л.М. Бухгалтерський облік в банках: методологія і практика: Монографія. К.: КНЕУ, 2004. 286 с.
20. Кіндрацька Л.М. Бухгалтерський облік і прийняття рішень в банках: Навч.-метод. Посіб. Для самост. вивч. дисц. К.:КНЕУ, 2000. 404 с.
21. Кіреєв О.І., Шульга Н.П., Полетаєва О.С. Внутрішній аудит у комерційному банку: Навч. посіб./ Київський нац. Торг.-екон. ун-т. К.: КНТЕУ, 2007. 295 с.
22. Козачук Н., Вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на облікові процеси у комерційних банках України // Вісник НБУ. 2009. №12. С.36-38.
23. Колодизев О. Становлення банківської системи України: минуле, світовий досвід, проблеми реформування // Банківська справа. 2009. №2. С.28-30.
24. Корнієнко Т. Методика визначення класу позичальника для розрахунку розміру резерву відшкодування втрат за кредитними операціями // Вісник НБУ. 2009. №3. С.35-37.
25. Коцовська Р., Ричаківська В., Табачук Г., Вознюк М. Операції комерційних банків. Л.: В-во "Центр Європи", 2007. с.280.
26. Кузьмінська О.Е., Кириленко В.Б. Організація обліку в банках: Навч.-метод. Посібник для самост. вивч. дисцип. К.: КНЕУ, 2002. 282 с.
27. Куценко О. Резерви комерційних банків // Банківська справа. 2008. №3. С.59-63.
28. Лисенков Ю., Коваль О. Операції з цінними паперами у банку: методичні засади формування системи аналітичних рахунків // Вісник НБУ. 2006. №8. С.52-56.
29. Луб'яницький О., Юргилевич В., Карпов Б. Інформаційно-аналітична система банку в умовах застосування МСБО // Вісник НБУ. 2008. №4. С.40-44.
30. Малярець Л., Отенко І. Визначення оптимальної структури капіталу банку при розрахунку узагальнюючого показника // Банківська справа. 2009. №2. С.17-20.
31. Міщенко В. Форфейтингові операції у фінансуванні діяльності експортерів і правові аспекти // Банківська справа. 2008. №3. С.28-31.
32. Мумінова-Савіна Г.Г. Тим, хто не нехтує законом: контроль, ревізія та аудит у комерційних банках України. Київ: Фактор, 2001. 447 с.
33. Некрасова Н. Фінансовий облік відстрочених податкових активів та податкових зобов'язань у банках // Банківська справа. 2008. №2. С.34-35.

34. Облік та аудит у комерційних банках/ За ред. Д-ра екон. наук, проф. А.М. Герасимовича. Львів: В-во "Фенікс", 1999. 512с.
35. Петрова С. Бухгалтерський та складський облік запасів товарно-матеріальних цінностей комерційних банків України // Вісник НБУ. 1999. - №7. С.28-34.
36. Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банківських установах України від 01.02. 99 р . №56/3349.
38. Ричаківська В. Бухгалтерський облік основа формування економічної інформації // Вісник НБУ. 2007. - №2. С.28-32.
39. Ричаківська В., Олексієнко М. Ощадні (депозитні) сертифікати: суть та фінансовий облік // Вісник НБУ. 1999. - №5. С.28-31.
40. Савчук Г., Гедзь Т. Реформування банківської звітності // Вісник НБУ. 2009. - №1. С.43-47.
41. Стоян В. Планування собівартості банківських операцій // Банківська справа. 2008. - №1. С.22-25.
42. Телицька Т. Організація управлінського обліку результатів діяльності комерційних банків // Вісник НБУ. 2008. - №7. С.20-23.
43. Челноков В.А. Банки и банковские операции: Букварь кредитирования. Технологии банковских ссуд. Окологанковское рыночное пространство: Учеб. для Вузов. М.: Высш. шк., 1998. 272с.
44. Шульга Н., Полетаєва С. Застосування стандартів внутрішнього аудиту в комерційних банках України: концептуальні основи // Банківська справа. 1999. - №3. С.50-53.

Інформаційні ресурси

1. www.finance.com.ua – фінанси України.
2. www.uabanker.net – все про банки України.
3. www.bank.gov.ua – сайт Національного банку України.
4. www.rada.gov.ua – законодавча та нормативно-правова база

Автор програми

проф. Лобозинська С. М.